

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA CU UN ADAOS NECOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

PASTORALA DE NAȘTEREA DOMNULUI 1931.

IULIU

din îndurarea lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei

Episcop român unit de Cluj—Gherla, doctor în sf. Teologie și filozofie, scl.

**Veneratului Cler și iubitului popor credincios
Dar și Binecuvântare dela Dumnezeu Tatăl Nostru și dela Isus Hristos.**

Venerați Frați și Preaiubiți Fii!

Cântare de sfântă bucurie și preamărire strebate, din nou, lumea întreagă: Hristos se naște. Fiorul vieții dumnezeiești, revărsate asupra omenirii prin nașterea Domnului, însetat de veacuri, cuprinde și fericeste sufletul creștinătății. Taină mare și preamărită stăpânește inimile.

Este bucuria mare, vestită de înger păstorilor, nouăsprezece veacuri în urmă: „Nu vă temeți. Căci iată vă vestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul: Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Hristos, Domnul, în orașul lui David. Și acesta semn va fi vouă: așla-veți un punc înfășat, culcat în iesle¹⁾).

„Pruncul înfășat, culcat în iesle“ este semnul întru care erau să cunoască păstorii, fericiții întâii înștiințați, pe Mântuitorul lumii, întru carele neamurile veacurilor nădăjdăiau. Taină mare cu adevărat și preamărită. „Pruncul înfășat și culcat în iesle,“ biruitor peste nouăsprezece veacuri, chiamă și azi cu puterea dragostei sufletele sutelor de milioane de creștini, cuprinzând lumea întreagă, spre Vișlaimul Judeiei la închinare.

Bucurie mare va fi pentru tot poporul. Pentru tot poporul lui Dumnezeu. Pentru întreg neamul omenesc. Pentru că s'a născut nouă tuturor Mântuitor. Sfântă, biruitoare și fericitoare străbate ceriul și pământul, cântarea neamului omenesc rescumpărat: „Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oamenii de bună voire“.²⁾

Mărire lui Dumnezeu în ceriuri și pe pământ pace. Aceasta este împărăția lui Dumnezeu, pe care Domnul a înstăpânit-o pe pământ prin sfântă nașterea sa după trup, răscumpărând neamul omenesc din sclăvia păcatului,

¹⁾ Luca II. 10—12.

²⁾ Luca II. 14.

ridicându-l din întunerecul și umbra morții, reasezându-l din nou într-o vrednicia fiilor lui Dumnezeu, într-o împărțirea vieții dumnezeiești. Pentru că prin Domnul am luat, nu spiritul robiei, ci spiritul primirii de fii, într-o care rostim cu încredere și dragoste: Tatăl nostru care-le ești în ceruri.

Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul născut Fiul al său l-a dat, ca tot cel ce crede într'însul să nu piară, ci să aibă viața de veci. Viața ne-a adus Domnul. Viața nouă a fiilor lui Dumnezeu. Dragostea și pacea Părintelui ceresc. Dragostea dumnezeiască este sufletul celor nou născuți, în ceriu scriși.

Cu acest suflet plin de dragoste creștinească trebuie să trăiască cei ce întru Hristos s'au botezat și l'au îmbrăcat pe Hristos. Aceasta dragoste și bunătate trebuie să însuflețească toate gândurile și faptele vieții noastre, bine știind că nu într-o altceva putem fi cunoscuți de urmași ai lui Hristos, decât într-o bunătatea faptelor noastre izvorite din dragoste creștinească.

Hristos Domnul ne-a ridicat pe toți la vrednicia de fii ai lui Dumnezeu. Ne-a înfrățit pe toți, făcându-ne pe toți una, prin darul dumnezeiesc, revărsat întru sufletele noastre.

În lumina praznicului nașterii Domnului să cercetăm viața noastră, oare într-adevăr trăiește darul Domnului întru noi, oare împărțim noi viața fiilor împărăției înstăpânite de Domnul pe pământ. Cântările, vorbele și faptele noastre, preamăresc ele pe Dumnezeu întru cele de sus? Simțeste fratele nostru, deaproapele nostru, bunăvoirea sufletului renăscut întru darul dumnezeiesc? Lucrăm noi pacea Domnului pe pământ?

Iată prilejul sfânt de a trezi la viață nouă darul dumnezeiesc întru noi, pentru a urma cu statornicie cărarea luminată de porunca Domnului, care este suflet și viață. Această poruncă ni se îndreaptă din ieslea Viflaimului și pe întregă cărarea vieții Domnului, până pe sfântul lemn al Crucii: „Poruncă nouă Vă dau vouă ca să vă iubiți unul pe altul precum v'am iubit pe voi. Întru aceasta va cunoaște lumea că sunteți ucenicii mei, dacă veți avea dragoste întru voi“.

Urmând cu sfințenie aceasta poruncă, s'ar schimba înfățișarea lumii. Câte lacrimi s'ar șterge, câte suferințe s'ar alina, câte inimi s'ar mângăia, dacă Hristos ar trăi cu adevărat în sufletele creștinilor.

Tăim azi vremi de grea încercare. Simțim cu toții greutatea zilelor. Să luăm însă aminte, că sunt mulți mai încercați decât noi. Săraci flămânzi și neîmbrăcați, văduve fără sprijin, orfani părăsiți, prunci cari cer pâine și nu este cine să le frângă pâinea de toate zilele. Toți aceștia îndreaptă rugăciuni către Părintele ceresc: Pâinea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi. Toți aceștia sunt frații noștri. Sunt frații mai mici ai Domnului, cum i-a numit cu dragoste dumnezeiască Domnul. Glasul Domnului ne chiamă din ieslea Viflaimului întru ajutorul fraților săi mai mici, al fraților noștri, încredințându-ne, că orice am făcut unuia dintre acești frați ai săi, Domnului i-am făcut.

Întru aceasta vom fi judecați în ziua cea mare a răsplății unuia fiește căruia după faptele lui.

„Veniți binecuvântații Părintelui meu, moșteniți împărăția care e gătită vouă dela întemeierea lumii. Că am flămânzit și mi-ați dat de am mâncat; însetoșat-am și mi-ați dat de am beut; străin am fost și m-ați primit. Gol și m-ați îmbrăcat; bolnav am fost și m-ați cercetat pe mine, în temniță am fost și ați venit la mine. Atunci vor răspunde lui dreptii zicând: Doamne când te-am văzut flămânz și te-am hrănit? sau însetat și ți-am dat de ai

beut? Sau când te-am văzut străin și te-am primit, sau gol și te-am îmbrăcat, sau când te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la tine? Și răspunzând Împăratul va zice lor: adevăr zic vouă încât ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut."

Așa a luat Domnul asupra sa toată sărăcia și suferința pentru a o alina cu darul său dumnezeiesc, învrednicindu-ne a fi părtași lucrării dragostei sale dumnezeiești, prin care a întemeiat împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Nașterea Domnului nu poate fi prăznuită creștinește, dacă frații mai mici ai Domnului vor fi lăsați neîmbrăcați, flămânzi și părăsiți. Parohia sau familia este o familie creștinească. Nu poate să prăznuiască întru mângâiere familia, lăsând în uitare pe cei mai lipsiți și pe cei mai oropsiți. Să ne trezim la viață cu adevărat creștinească și bunătatea sufletului creștinesc să reverse mângâiere și bucurie în sufletele mult încercate mai ales în zilele grele de iarnă.

Întâlnind pe cel lipsit nu întoarceți fața de către dânsul. Este Domnul, care Vă chiamă întru ajutorul fratelui.

Acest îndemn îl îndreaptă Părintele creștinătății, Papa Piu al XI-lea, chemând la împreună lucrare pentru ușorarea greutăților fără nume în cari se zbate o mare mulțime în toate țările, neprimind lucru pentru a-și câștiga pâinea de toate zilele pentru familiile lor.

Urmând cu dragă inimă glasul lui de îndemn, chem cu toată căldura pe toți cei cu dare de mână de a intra, acolo unde se află fiecare în aceasta lucrare dumnezeiască de frățească ajutorare, pentru a șterge o lacrimă, a hrăni un flămând, a îmbrăca un gol, a ocroti un rătăcitor fără adăpost, pentru a face bine cu suflet creștinesc din cecece Domnul i-a dat. Așa fiecare în satul și în locul în care se află va lua parte la lucrarea sufletului creștinătății întregi și va prăznui Nașterea Domnului împreună cu Domnul.

Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceriuri. Scumpă și dumnezeiască lumină s'a revărsat în sufletele noastre, lumina sufletului dumnezeiesc care s'a așezat întru noi. Să urmăm cărarea luminei poruncii lui Dumnezeu, să-i dăm mărire Lui.

Astfel cântarea noastră de preamărire se va înălța astăzi caldă și curată spre ceriu și în sufletele noastre se va pogori pacea dumnezeiască făgăduită oamenilor de bună voie.

Hristos se naște măriți-L. Hristos din ceriuri întimpinați-L. Hristos pe pământ înălțați-vă.

„Darul Domnului nostru Isus cu voi.

Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Isus. Amin.“¹⁾

Gherla, la Nașterea după trup a Domnului nostru Isus Hristos 1931.

Episcop Iuliu

Aceasta pastorală se va citi din partea Onorat Fraților Voastre poporului credincios în prima zi de Crăciun, iar în filii în ziua a doua. Unde sunt mai multe filii, se va citi și a treia zi de sărbătoare.

Gherla, la 25 Decembrie 1931.

Nr. 6881.

¹⁾ I. Cor. XVI. 23-24.

Plata impozitelor.

Înaltul Minister al Instrucțiunii și Cultelor cu adresa Nr. 189492—1931, ne cere să recomandăm preoșimii din Eparhie să lămurească pe credincioși despre necesitatea plății la timp a impozitului către Stat. Aceasta mâncând din faptul că Ministerul Justiției prin adresa Nr. 9762—1931, face cunoscut că în unele părți persoane necunoscute propagă printre locuitori neplata impozitelor.

Fiind aceasta propagandă contrară învățăturilor creștine și vătămătoare intereselor statului, invităm Veneratul Cler Eparhial să lămurească pe credincioși cu ocaziuni binevenite despre obligația ce au în conștiința de a satisface datorințelor de cetățean.

Din șed. conz. 6 Decemv. 1931.

Nr. 6609.

Hârtia Maculatură.

Înaltul Minister al Instrucțiunii Publice și al Cultelor ne cere să publicăm pentru luare la cunoștință următoarea adresă a Prezidenției Consiliului de Miniștri:

Copie după adresa Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 6227 din 7 Octomvrie 1931, înregistrată la Nr. 161042—1931.

Domnule Secretar General,

Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor cu adresa Nr. 153434-1931 ne înaintează în original adresa Direcțiunii Generale a Arhivelor Statului cu Nr. 426—1931, prin care arată că

unele autorități vând agenților trimiși de Societatea de binefacere „Asociația Cercurilor de Gospodine” și „Societatea pentru ocrotirea tinerelor fete” hârtie maculatură — în baza dispozițiilor Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 2613—1926, modificat prin Jurnalul de Consiliu cu Nr. 186—1931.

Deoarece expresia „Hârtie maculatură” are un sens vag, autoritățile au vândut din arhivele lor agenților trimiși de cele două societăți de binefacere, acte vechi și importante și după cum arată dir. Generală a Arhivelor Statului prin adresa citată mai sus, unele autorități din provincie au dat întreg materialul arhivistic dintre anii 1832—1565, sub titlul de hârtie maculatură.

Dir. Președinte al Consiliului Vă roagă să binevoiți a dispune să se facă cunoscut tuturor direcțiilor, Serviciilor, Caselor și Regiilor Autonome ce depind de Departamentul D-Voastre să oprească vânzarea hârtiei maculatură în toată țara, până la întocmirea unui nou jurnal de Consiliu, care va stabili nouile norme de clasare și de vânzare a hârtiei maculatură.

Secretar General,

(ss). *Vlachide.*

Șeful Serviciului,

(ss). *Demetriade*

p. conformitate

(ss). *Gh. Grigescu.*

Din șed. conz. 8 Decemv. 1931.

Nr. 6071.

Episcop Dr. Iuliu Hossu

„ŝtie să exprime în ființa sa viața lui Isus Hristos” (Sf. Gregoriu Naz. — Despre desăvârșirea creștină). E un model, care nu poate fi respins, căci pînă El mizera natură, omenească s'a ridicat din mocirlă întunecoasă, unde zăcea, la o desăvârșire asemenea naturii divine. E un mijloc călăuzitor către vecinicul Principiu, care e principiu de înțelepciune și iubire; și tocmai pentru ca să devină îndrumătorul omenimei către acest Principiu, a trebuit ca să se întrupeze, pentru ca actele lui să fie mai asemănătoare cu actele noastre, pentru ca și creatura să conlucreze cu Creatorul la opera de desăvârșire.

Această conlucrare e o operă universală a întregii creștinătăți, dar ea se manifestă într'o măsură mai mare între divinul model și între „ispravnicii tainelor lui Dumnezeu” cari „cu arătarea adevărului său adevărit la toată conștiința oamenilor înaintea lui Dumnezeu” [II. Cor. I A. 2]. Martoră e istoria de această adevărire în lungul șir de veacuri, adevăriri prin propovăduirea învățaturii divine, prin suferinți și suportarea tuturor neajunsurilor, prin bătăi și temniță și chiar prin jertfirea vieții. Adevărirea aceasta a constituit chezașia cea mai neclătită de biruință; din micul sâmbure ierusalimitean crește marea trunchiu al bisericii, întinzându-și ramurile peste întreg pămîntul. Pătruși de datorința conlucrării cu divinul model acești adevăritori și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu, își manifestează cu atîta elan zelul lor, încât ei nu cunosc piedecă și greutate, pe care să nu o poată suporta.

Dacă zidurile Chinei, tradiționalismul japonez, întunecimea Africii, au păstrat multă vreme taine de nepătruns și misterii necunoscute pentru lumea occidentală, pașii acestor adevăritori, săraci în hrană și apă, au putut să pătrundă acolo, desvîlind tainele, alungînd întunerecul prin mîntuitoarea învățatură în Crucea lui Hristos. Cu patru sute de ani înainte, când pe aici se cunoștea lumea de acolo numai prin basme și povești, *Francisc Xaveriu* chiamă la credință acele popoare, sute de mii de indivizi îl urmează, așa că Sfîntul la moartea sa, într'o estatică mulțumire exclamă: „Prea multă bucurie, Doamne, prea multă bucu-

rie”. Și aluatul sădit de Sfîntul Misionar prin o lentă și continuă dospire pregătește masele pînă când alți misionari, în împrejurări mai favorabile au putut să culeagă roadele jertfei înaintașilor lor. E un exemplu din miile de exemple; fapte asemănătoare se petrec și în alte locuri și în alte vremi.

Răvna pentru conlucrare cu divinul Măestru, imboldul pentru tîmăduirea sufletelor pe care l-au depus Apostolii și Misionarii, e pas călăuzitor pentru posteritate; interesul bisericii, mai ales pentru acele popoare cari sunt departe de lumina învățaturii lui Hristos, se manifestează într'o măsură tot mai mare. Apelul Excelenței Sale Carol Solotti, secretarul Congregației De Propaganda Fide către lumea întreagă catolică pentru ziua misiunilor din 18 Octomvrie a. c. — zi menită pentru a aduna în toată lumea obolul credincioșilor pentru a alimenta și dezvolta vieța misiunii catolice, — exprimă tocmai acest interes, căci opera de sufletească răscumpărare, începută cu atîta jertfă, trebuie să continue chiar cu jertfe și mai mari. Pretutindeni apar greutăți; țara, însă, unde nu numai oamenii; ci chiar și natura, opun cea mai aspră rezistență, este Africa; 44 de preoți de naționalității diverse — preoți din Societatea Mariei din Viena, alumnii ai Coligiului Urban de Propaganda Fide, părinți din Institutul fundat de Nicolae Mazza din Verona și călugării Franciscani — victime ale oboselilor și morburilor insuportabile, au făcut ca Roma să se gîndească la un metod divers de propagandă apostolică. Cu preoți de rasă albă nu se mai putea încerca, întâia întreprindere n'a dat nici un rezultat pozitiv. Atunci a pregătit *Daniil Comboni* „Planul de regenerare a Africii prin Africa”, plan care nu era altceva, decît un rod de tragică experiență a suferințelor din Africa Centrală. Acest plan prezentat personal de Comboni în 29 Octomvrie 1764 lui Piu a IX-lea prevedea ca misionarii, surorile, catehetii să fie recrutați din înseși masele indigenilor, cari suportînd mai cu ușurință insidiile vătămătoare ale cliimei africane, să fie pătruși de psihologia poporului și să

fie cunoscători ai graiului și ale obiceiurilor locale.

Vieța marelui apostol african, Daniil Comboni, înscrie, anul acesta, în misionaria catolică două aniversări: centenarul nașterii [s'a născut în Limone sul Garda. la 15 Martie 1832] și cincizeci de ani dela moartea lui [e mort în Khartoum la 40 Octombrie 1881].

Ceeace înseamnă în Indiile Orientale opera lui Francisc Xaveriu, care a pregătit calea de biruință apostolică pentru alți misionari, înseamnă în Africa Centrală opera lui Comboni deși poate cu efect mai restrâns, dar între greutăți mai mari.

„Venirea acestui preot [afirmă Card Massaia la 10 Februarie 1850 în conventul Capucinilor din Versailles] m'a edificat într'o măsură mare; zelul său pentru conversiunea Africii e pentru mine o dovadă despre puținul, cu care eu am conlucrat la opera de conversiune în acest continent. M'am dedicat mântuirii celor din Galla și credeam că am săvârșit ceva: dar iată am aflat o inimă cu mult mai mare, care poartă sarcina întregului continent și cu o caldă dorință se nizuiește să vadă întreagă Africa convertită“.

Planul de regenerare a Africii prin Africa avea ca bază, elaborată de Comboni, o nouă tactică, adică o „*unitate de sistem*“ în virtutea căreia, diversele Institute religioase, cari se aflau în cele 31 circumscripții eclesiastice din Africa, [10 dieceze, 12 vicariate și 9 prefecturi apostolice], a căror activitate era restrânsă la zonele literale, să pregătească o acțiune colectivă de penetrare, într'un stil mare, în regiunile africane interne. Proiect grandios, care avea în vedere întreg continentul african; era într'adevăr ceva genial, privind mai ales latura sa metodică. Concepție unică în felul ei, dar tocmai fiind unică, era și grea de realizat în praxă. Deși nu lipseau mulți, cari în marele lor elan pentru misiuni, neconsiderând circumstanțele locale, îl credeau aplicabil, totuși aceia, cari prin lungi experiențe au cunoscut ce înseamnă misiunile în acele locuri, șovăiau asupra posibilității executării acestui plan, unit fiind cu colaborarea simultană a Institutelor religioase.

Planul lui Comboni, în forma elaborată, nu putu fi aprobat. Misionarul, însă, cu aceeaș seninătate reduse părțile irealizabile, punând în aplicare numai partea aprobată de Sfântul Scaun. În mijlocul activității sale apostolice fu numit din partea Pontificelui Român provicar al Misiunilor din Africa Centrală [1872], apoi vicar apostolic cu demnitatea episcopescă [1877—1881], deschizând în acelaș timp în Cairo un vast ospiciu de ocrotire a sclavilor eliberați [Comboni împreună cu Card. Massaia și Lavigerie, au fost aceia, cari au luptat pentru ștergerea sclavismului în Africa], dându-se cu cea mai mare râvnă pentru pregătirea tinerilor leviți, viitorii misionari indigeni.

Cu intrarea nouilor Institute religioase în inima continentului, idealul lui Comboni încetul cu încetul se realizează. Popoarele așteptau să primească noul mesaj, misiunea Africii centrale primea o nouă fizionomie un ritm de viață viguroasă. La moartea lui Comboni un mare număr de creștini înveselea acel pământ, în mare parte pradă al Islamismului.

Azi în urma acestei activități rodnice avem în Africa Centrală patru misiuni — în care întâiul vicariat a fost împărțit în două, în vicariatul Khartoum [unde a murit, Comboni] și *Bahr-el-Ghazal* și în cele două prefecturi din Bahr-el-Gebel și a Nilului equatorial; — cu 40.000 catolici dintre cari 3000 streini), împrăștiați în 43 stațiuni misionare, cu 90 preoți, 59 frați laici, 120 călugărițe, — O statistică din anul trecut numără 894 cateheți, 178 instructori de ambele sexe; 57 școli primare [cu 2.472 școlari], 4 școli secundare [350 elevi] 1 școală normală [80 elevi], 26 profesionale [384 elevi]. 12 de pedagogie catehetice [148 elevi], peste 350 școli așa numite de rugăciuni, pregătitoare de cateumeni cu 4.594 elevi.

Între timp încep întâiele vocațiuni sacerdotale indigene, dând naștere la două seminare de pregătire pentru Academii și Facultățile teologice.

Muncă imensă în lumea păgână, depusă de acest serv al lui Dumnezeu, contrariată de două curente adverse: protestantismul și mohamedanismul. Muncă imensă, ce re-

prezintă cel mai mare monument ce se poate ridica cu prilejul aniversării lui Daniil Comboni, Serv alui Dumnezeu.

Vuncă imensă pentru puterea omenească dar în același timp ușoară și aducătoare de

mângăiere. O Putere Superioară, ajută și inspiră actele omenești! Dela pescarul din Galilea și până azi același refren: *răvna pentru suflete.*

Dr. E. Lemenyi.

Octavian Goga

Lumea românească sărbătorește împlinirea alor cincizeci de ani de viață a cântărețului pătimirii noastre, a lui Octavian Goga. Ministerul instrucțiunii a lăsat ca într-o zi dinaintea de Crăciun, să i se arate meritele pentru cultura națională și pentru românism, în toate școlile secundare din țară.

Octavian Goga este fruntașul generației de intelectuali și de scriitori din pragul unirii, care simțea cu intențitate că „soarele tuturor Românilor răsare la București”. A generației premergătoare unirii, generație care nu mai aștepta nici o îmbunătățire a sortii românilor adeleni dela Viena, cu atât mai puțin dela Budapesta. Sau, mai just: aceasta generație de intelectuali și scriitori nu mai putea vedea un ideal de viață românească în Ardeal într-o ameliorare a sortii noastre, ci numai în libertatea desăvârșită, în unirea cu România independentă.

Octavian Goga, suflet de prooroc, a întrevăzut mai limpede și a simțit mai adânc apropierea acestui ideal, și a fost cântărețul lui inspirat. În vioara sensibilă a generației ardeleni care se mișca între 18 și 30 de ani: Goga a fost coarda cea mai fină și cea mai puternic vibratoare. Ea a născut rezonanța înfriguratei așteptări a desrobirii în sufletele tinerei generații.

Octavian Goga visa și întrezărea unirea, îi simțea apropierea, visa libertatea națională în aceeași vreme cu descătușarea socială a țărânilor române.

„Oltul”, legat cu lanțuri de împăratul trebuia să se mute mai bine în altă țară, decât să rămână sclav. Munții părinți, Carpații, erau arși în creștet de rușine, căci Dumnezeu ni i-a dat numai nouă, pe amândouă povârnișurile lor. Iar țărânul român, clăcașul, de amândouă laturile Carpaților, trebuia să fie izbăvit, să muncească și să se bucure pentru sine, de roada pământului lucrat de el. Zilele stăpânului „cu pasul

greu de-atâta sănătate”, Goga le simțea numărate.

Aceste note atinse cu toată ardoarea unui mare talent, nu puteau să nu trezească ceva puternic în sufletul național, după cum au și deșteptat, pe amândouă versantele Carpaților. Goga, cu primul său volum de *Versuri* ajunge nu numai cântărețul pătimirii ci și al nădejdilor noastre.

Dar sărbătoritul de azi a și lucrat pentru izbânda acestor nădejdi, nu numai a scris. Izbușind războiul mondial, el se așază în București și aici e vecinic alături de aceia cari pregăteau intrarea în acțiune a României pentru desrobirea neamului românesc de dincoace de Carpați.

Octavian Goga, de tinăr a intrat cu hotărâre, pe-un drum bine precizat, în luptele politice și social-culturale ale Ardealului. S'a dovedit dela început un mare meșter și în proză, în memorabilele lui articole de polemică politică, și de doctrină națională.

Poet de mare talent, fruntaș între ziariști, membru al Academiei Române, fost Ministru de Culte și de Interne, Octavian Goga nu și-a uitat și nu și-a renegat nici pe-o clipă întâiul său crez național. Această credință l-a păstrat în toate zilele de luptă și după unire, mărturisind necesitatea unei depline uniri sufletești.

Octavian Goga a fost întâiul Ministru al Cultelor, organizatorul lui, — contopit acum cu al Instrucțiunii publice. Biserica românească unită cu Roma a aflat în el pe omul de mare cultură și cinstitor al tradiției, pe bărbatul de Stat înțelegător al nevoilor Bisericilor naționale.

În împrejurările grele prin care trece acum Biserica noastră avem îndoit motiv, și național și bisericesc, să-i spunem și noi din toată inima: Intru mulți ani!

Ag.

Diverse.

Prea Sfinția Sa Părintele nostru Episcop Iuliu, reîntors la Reședință în 28 Noemvrie, după câteva zile, la 3 Decemvrie a. c. a plecat din nou la București, unde, împreună cu ceilalți Prea Sfințiți ai Bisericii noastre, au depus și depun multă străduință pentru ameliorarea situației grave, ce amenință preoțimea noastră prin proiectul bugetului pe 1932. Stăruințele insistente, făcute de Inalții noștri Arhieri la guvern și la Majestatea Sa Regele — acum mai pe urmă și prin audiența la Suveran a Părintelui Mitropolit Vasile — după informațiile, ce le avem, au avut, în parte, rezultat, întrucât, se spune, suma prevăzută pentru trebuințele Bisericii noastre a fost majorată, deși nu în măsura cuvenită.

Prea Sfințitul, afară de aceasta chestiune vitală a Clerului nostru, mai este reținut la București și de alte chestiuni importante de ale Eparhiei; chestiuni cari reclamă rezolvire, și între cari excelează chestia școalelor noastre normale diecezane de băieți și de fete din Gherla, amenințate cu suprimare dela 1 Ianuarie 1932. Când scriem aceste rânduri, Prea Sfințitul Iuliu este în Capitală, așa că nu știm încă precis rezultatul intervențiilor Prea Sfinției Sale; din surse private, însă, avem informațiuni, în baza cărora avem cele mai bune nădejdi, că școalele noastre, cari au avut un rol național atât de important sub dominația de opresiune și sunt și în prezent un puternic factor cultural, religios, moral și național în creșterea tineretului nostru, vor fi salvate și nu vor fi condamnate peirei de un guvern cultural, ca cel al marelui nostru dascăl, Nicolae Iorga.

În numărul nostru viitor vom da relații detaliate și privitor la aceasta chestiune.

Exercițiile spirituale în seminarul nostru diecezan, în anul școlar curent au avut loc între 12 și 15 Decemvrie. Alegerea predicatorului acestor zile de reculegere a fost cât se poate de nimerită și plăcută pentru ambele părți. Înțeleg pe vorbitor și pe clerici de cealaltă parte. Reverendisimul canonic I. Agârbiceanu — căci dânsul le-a ținut — a mărturisit că numai cu grea inimă a primit această însărcinare. A motivat: „imi cunosc prea bine puterile“. Ne-a lăsat să complectăm cu: „modeste“. Adjectiv care se subînțelegea. Noi, cronicarul vedeti, e-un umil levit — am atribuit scuza, „modestiei creștinești a predicatorului și nu ne-am lăsat desamăgiți în așteptările noastre. Suntem convinși, că în urmă a fost mulțumit și păr. Agârbiceanu de încredințarea dificilă ce i s'a făcut. Era un prilej de a face bine, atâta bine, bisericii noastre, oțelind conștiințele preoților de mâine. Și inima largă a părintelui trebuie să se fi bucurat de acest prilej. Pe noi — pe ascultători — ne-a îmbucurat alegerea aceasta, căci cunoaștem aproape toți în mare măsură scrisul măduvos și ușor în mers al scriitorului părinte.

Îl știam un bun cunoscător al preoțimii și păstorației noastre și un profund psiholog Socotească oricine, dacă aveam, ori nu, dreptul să ne așteptăm la bogate îndrumări practice de conduită spirituală individuală și de conduită pastorală. Îl știam tot din scris un observator circumspect al societății noastre culte — pe care doream și noi s'o cunoaștem mai de aproape în mentalitatea și simțirea ei. Adăogați la toate aceste însușiri pe aceea a povestitorului captivant și veti înțelege mulțumirea ce-am încercat o la vestea, că vom avea fericirea să ascultăm trei zile în șir graiul impresionant al părintelui Agârbiceanu. După ce acele trei zile s'au scurs, o spunem cu dragă inimă: nu ne-au desamăgit așteptările, cele nouă — opritivă: nouă meditații — cursive ca niște povestiri. Nu vă așteptați, însă, vă previn, să găsiți în notele unui biet cronicăraș de ocazie, oglinda vorbirilor reputatului literat. Mai ales nu se poate reda — fără dar deosebit — simțirea pe care o desvăluiau acele vorbiri. Îl știți pe predicatorul nostru, ca un preot de inimă, dublat de un gânditor viguros. În fața unui auditoriu curat ecleziastic, puteți presupune, și-a manifestat la larg însușirile: duhovnic experimentat și metafizician subțil deodată. Destăinuirile sale sufletești intime au sporit mult interesul vorbirilor. Și nu era rar să auzi: „în ce mă privește“; „mie mi se pare“ — „eu cred“ — „pentru mine“ — și atunci toate privilegiile se aținteau asupra-i. — În cuvântarea

Partea neoficială.**Umanizare — Inceștinare**

Scara de lumină, pe care se coborau și se urcau îngerii lui Dumnezeu, cântând cântarea nouă de împăcare între pământ și cer, la nașterea lui Isus, — însemna noua legătură dintre natural și supranatural. Posibilitatea dată, lumii prin Cel ce se năștea în iesle de a recuceri paradisul pierdut prin neascultarea sumeției, este marea realitate a creștinismului. Demnitatea omenescă a fost crescută în infinit prin darul de a putea ajunge fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai împărăției de veci. Din oamenii păcatului, să putem ajunge oamenii grației divine.

Și totuși, de aproape douăzeci de veacuri, sunt așa de puțini oamenii în care se poate ațui elementul supranatural. Chiar în aceia cari sunt botezați, cari sunt născuți din nou, din apă și din Spirit Sfânt. Puțini urcă scara cea cerească, ce a legat din nou pământul cu Ceriul. Pentru că mulți din cei botezați în Hristos, nu vor să se și îmbrace întru El, după cuvintele Apostolului neamurilor.

Iar viața creștinească nu e o constrângere, nu suprimă libertatea individuală, ci e un asentiment de bună voie o supunere și o urmărire slobodă a adevărului lui Hristos și o folosire tot așa de liberă a mijloacelor de mântuire lăsate lumii de Mântuitorul.

Mulți dintre cei cari L-au ascultat propovăduind pe Hristos și au văzut minunile lui, nu au voit să-L urmeze. Nu au voit să se înalțe dela natural la supranatural. Și așa a fost și în decursul veacurilor creștinătății, până azi, după cum El vestise Apostolilor: „Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă pe mine m'au ascultat, și pe voi vă vor asculta. Dacă au păzit cuvintele mele, și pe ale voastre le vor păzi”.

L-au urmat pe Domnul, deplin slobodi

pe voința lor, în primul rând numai cei cari păstrasera cu mijloacele naturale ale firii noastre, un pământ roditor în sufletele lor. Numai aceia cari au ascultat, din toate puterile lor, glasul conștiinței proprii, adică au urmat poruncile scrise de Dumnezeu în sufletele noastre. Cu alte cuvinte aceia, cari s'au silit să-și păstreze demnitatea lor de oameni, cari nu s'au lăsat stăpâniți de marile patimi, de mândrie, de lăcomie, de necurățenie. Acei cari au păstrat în ei înșiși cât mai nealterat pe omul natural al legii scrise de ziditor în suflete.

Acei cari s'au lăsat duși de patimi pe cari le puteau stăpâni și numai cu legea minții lor; acei cari s'au corupt cu voia, schimbându-se în ramuri uscate sau trunchiuri putrede în grădina vieții naturale, nu au fost susceptibili pentru supranatural.

Mlădița nobilă a creștinismului nu poate fi sădită decât în ramură sănătoasă.

Acesta e motivul, pentru care mulți nu L-au urmat pe Mântuitorul. Și acesta e și în ziua de azi.

În ordinea supranaturală nu poate intra cineva, care disp. etuieste ordinea naturală. Aceasta e nevoie să fie mai întâi respectată în creștinism, și cu puterile proprii și cu mijlocirea darului ajutorător a lui Dumnezeu. În păgânism aceasta ordine era mai greu de respectat: nu era revelat adevărul vecinic, nu era grație.

Creștinul are la îndemână amândouă aceste elemente. Și pentru aceea spune Apostolul neamurilor, că ar fi fost mai bine ea niciodată să nu între în creștinism aceia cari fiind odată botezați și în posesiunea adevărului, s'au întors din nou la vechile lor fărâdelegi.

Zadarnic încearcă cineva să se folo-

sească de mijloacele de mântuire lăsate în lume de Hristos. Zadarnic se spovedește și se cuminecă, dacă el nu se silește mai întâi din toate puterile să fie așa de bun, cum îi poruncește conștiința naturală. Să aducem o pildă. Soțul creștin, ascultând numai de glasul conștiinții sale naturale, și de preceptele unei reale culturi umane, poate și trebuie să-și păstreze cinstea conjugală. Un om cult, care se respectă pe sine însuși, în baza legii morale naturale, nu poate comite adulter. — Acest soț creștin însă nu respectează legea conștiinții sale, cade în adulter, apoi se spovedește și se cuminecă, și pe urmă cade iar.

Zadarnic va pune vina pe creștinism și pe mijloacele lui de îndreptare, spunând că nu sunt destul de puternice. Creștinismul nu poate lucra în omul care cu voia lucrează împotriva legii etice naturale. Nu poate răsări semănța în piatră stearpă. Supranaturalul nu se poate îmbina cu natura'ul stricat, pervertit din proprie vină și neglijență. Cine nu se silește să urce scara

naturală a virtuților, cum va urca-o pe cea supranaturală?

Pentru acest motiv ceibotezați în Hristos, nu se și îmbracă în Hristos. Aceasta e pricina pentru care în foarte mulți creștinismul nu poate spori, și vieța lor e ca și a acelor ce trăesc întrun păgânism.

Din acest motiv înaintea Mântuitorului a propovăduit înainte mergătorul cerând oamenilor să se pocăiască, să-și pregătească inimile pentru a putea primi Evangelia mântuirii. Să are, să grăpeze, să pregătească ogor potrivit pentru a încolți în spirite omul cel nou: al supranaturalului, a omului fiu al lui Dumnezeu și moștean al împărăției.

Hristos ne-a adus mijlocul, ne-a dat posibilitatea de a ne înălța de pe pământ la Cer. Dar nu ne impune, nu ne silește să urcăm scara îngerilor. Și cine vrea s'o urce, în ordinea supranaturală, trebuie mai întâi să urce scara ordinii naturale. Să fie mai întâi om înțreg pentru a putea fi creștin.

I. Agârbiceanu

Isus în brațele Mariei

Este o priveliște vrednică de mirarea cerului și a pământului a vedea pe un Dumnezeu, pe Cuvântul Tatălui, strălucirea luminei vecinice, care pentru a mântui pe oameni și a-i îndupleca să-l iubească, se pogoară din sânul Părintelui său, împreună vecinic, în sânul unei Vergure și se îmbracă în firea omenească: *Cuvântul trup s'a făcut*. Fiul lui Dumnezeu se face fiul fecioarei. Ce vrednicie! Ce umilire! Iată-l în mijlocul nostru. Oăci cu noi este Dumnezeu, făcut om ca și unul din noi.

Dar crește și mai mult mirarea aceasta când socotim că acest Dumnezeu se face prunc. Acel Dumnezeu în tot locul de față, care cuprinde toate locurile și nu e mărginit ori scris în

prejur de nici un loc, pe care nu-l cuprinde Cerul și Ceriurile ceriurilor, și pentru care sunt înguste granițele și marginele lumii acesteia — acel Dumnezeu iată-l restrâns într'o iesle: *Taină străină văd și preamărită: ceriu fiind peștera*. Acela care îmbracă ceriul cu stelă, pământul cu flori, mieii cu lână, păsările cu pene, acum se naște gol!! Acel Dumnezeu care odinioară prin atotputernicia sa a dat ființă la atâtea milioane și milioane de lumi, cari se învârtesc neconținut deasupra capului nostru, cu aceea ușurătate, cu care un prunc aruncă în aer o mână plină cu pulvere, acel Dumnezeu iată că acuma e neputincios să-și miște o mână ori un picior, fiindcă e înfășat în scutece.

Acel Dumnezeu, care după cum ne spune Sfânta Scriptură, șede pe Heruvimi și pe Serafimi, care zboară pe aripile vânturilor, care cu trei degete ține întreg rotogolul pământului, acuma zace într'o iesle de dobitoace și șede în brațele preacuratei Vergure Maria, care, deși cea mai sfântă făptură, dar pentru aceea e numai făptură, zidire... *Scaun de Heruvimi fecioara, ieslea sălăș-luce...*

Acel Dumnezeu înfricoșat, care se arată odinioară Jidovilor pe vârful muntelui Sinai între fulgere și tușete îngrozitoare, acum zace prunc smerit pe niște paie împungătoare din ieslea dobitoacelor, de unde îl ia din când în când în brate preabinecuvântata sa Maică. Iată pe cel Vecinic, făcut prunc de o zi: *Astăzi s'a născut cel fără început, cum au zis prorocii.* Iată pe cel Atotputernic înfășurat în fașii fără de a rosti nici un cuvânt. La aceasta stare a adus pe Dumnezeu iubirea de oameni și dorința ca să fie iubit de noi: *Taină străină văd... Așa a voit să se nască — zice sf. Bernard, fiindcă a voit să fie iubit.* Cât de frumos, cât de plăcut și dragălaș este un prunc mic prin simplitatea, umilința, smerenia, prin nevinovăția sa! Și dacă pruncul acela îți surâde, îți zimbește, atunci noi îl iubim, îl drăgostim, îl sărutăm, îl desmierdăm, ne-a câștigat inima noastră.. Pentru aceasta a zis Cuvântul lui Dumnezeu în sânul Tatălui! și eu mă voi face prunc, poate mă vor iubi și pe mine oamenii.

Priviți pe dumnezeescul prunc Isus Hristos, născut azi pentru noi, vedeți-l cum se uită la voi și vă suride, vă zimbește, și pare-că vă zice tuturor: Curaj, dragilor mei, apropiați-vă de mine, nu va temeți, nu, nu; — eu nu mă voiu numi de acuma înainte Dumnezeu înfricoșat al Horebului și al Sinaiului, Dumnezeu puterilor, curaj, apropiați-vă, o fii ai oamenilor, veniți și uitați-vă la mine: vedeți-mă? sunt

și eu om ca și voi, iubiți-mă, pentru că eu nu aștept alteeva dela voi, uitați-vă bine la mine, cu puțință este ca să nu voii voi bine unui prunc frumos, cum m'am făcut eu pentru iubirea voastră? Oh! dragoste nespūsă a Cuvântului dumnezeesc, tu singură puteai face o atare minune și să dai lumii pe Dumnezeu făcut prunc! Și voi, o suflete creștine, putea-veți să nu mai iubiți pe Isus Hristos, adică pe Dumnezeu, carele desbrăcându-se de strălucirile Maiestății sale nemărginite, vi se înfățișază vouă, ca un prunc micuț, cel mai plăcut, cel mai mândru și cel mai frumos dintre pruncii din lume, cel mai frumos om din lume?..

Văd bine pe Dumnezeescul Părinte, cât este de îngrijat ca să preamărească pe Fiul său dumnezeesc, care se naște într'o sărăcie și într'o dejosire așa mare. Și iată o ceată de Ingeri, cari cântă cântări cerești pe câmpiile Viflaimului: *Marire întru cele de sus...* o altă ceată de ingeri vestesc păstorilor că li s'a născut Mătuitorul, și-i chiamă să între în peștera Viflaimului, ca să vadă pe Răscumpărătorul lumii; o altă ceată de spirite fericite se închină nou-născutului prunc, cum de veacuri li s'a pomenit: *Și să se închine lui toți Ingerii lui, și cântă și ei laudele și măririle acestui dumnezeesc pruncuț: Mărire întru cele de sus...*

Dumnezeescul Părinte preamărește pe Fiul său cel dumnezeesc. Oare Isus Hristos putea-se smeri mai tare, și putea-se naște în împrejurări mai rele, mai nefericite, decât acelea între cari s'a născut? El se naște într'un grajd, într'o peșteră în care bătea vântul rece al iernii se naște între niște dobitoace, se naște în sărăcia cea mai mare. Uitați-vă jur împrejurul peșterii, uitați-vă în peștera în care se naște Isus, și apoi spuneți-mi, ce are Isus Hristos născându-se? N'are nimica. Ce-i lipsește? Toate-i lipsesc, n'are nici un biet leagăn, cât de rău, în care să se culce, iutați-vă la Maica sa cea preasfântă, care gemând și suspinând, dar

cu toate acestea lăsată în voia lui Dumnezeu, când nu-și ține în brațe pruncul său cel iubit, e silită să-l așeze pe niște paie împungătoare ce erau în ieslea dobitoacelor. O ce mare smerenie pentru Isus! Mângâiați-vă, voi o săracilor, că Isus Hristos s'a făcut asemenea vouă, s'a născut mai sărăcăcește decât cel din urmă om din lume... a fost cel mai sărac. Iar, voi, o făloșilor, sumeților, voi cei mândri, trufași, voi o bogăților și celor ce vă merg bine lucrurile în lumea accasta și vă socotiți fericiți, voi cutremurați-vă, înfricați-vă.

Iară noi să învățăm dela pruncul Isus deslipirea și lăpădarea de toate. El a vrut să ne învețe că fiind omul zidit pentru ceriu, nu trebuie să se lipească de pământ, care e pentru dânsul numai un loc de probă, de ispitire, de cercare, ci dinpotrivă pentru ceriu trebuie să fie gata a se lăpăda de toate din lumea aceasta, de părinți, de frați, de neamuri, de averi, de plăceri, desfătări, de toate.

Și voi o suflete cucernice, creștine, cum nu vă simțiți aprinse de iubire pentru Isus, față de Isus, față de un Dumnezeu făcut pentru voi prunc, care tremură de frig, plânge, suspină, geme? Și noi nemulțămitorii iubim atât de puțin pe Isus? Sfântul Augustin zicea

că dacă ne vom pleca urechile noastre, vom auzi un strigăt din ceriu, un strigăt de pe pământ, un strigăt dela toate zidirile, care ne zice: *iubește pe Dumnezeul tău*, și e adevărat, pentru că ori și unde ne-am întoarce, ne vedem înconjurați de binefacerile dumnezeiești, și orice binefacere este o nouă datorință de a iubi pe acela care ne-a dat binefacerea. Dar nouă ne strigă și mai tare, și mai puternic peștera și ieslea aceea în care s'a născut Isus, acela paie, acelea scutece sărace... acestea toate sunt glasurile, cari strigă inimilor noastre: să iubim pe Isus făcut prunc pentru noi.

Și tu, o Marie, încă ești vrednică de cinstea mea cea mai mare, cea mai adâncă. Noi ne simțim cuprinși de o nespusă mângâiere, văzând că te-ai făcut Maica Ziditorului tău.

O preasfântă Maică, carea, deși ești cea mai aleasă zidire, cea mai sfântă cea mai mărită, mai onorată.. nu încetezi de a fi în același timp și cea mai bună și cea mai milostivă Maică a noastră, o lasă-mă pe un minut să mă apropiu de dumnezeescul prunc al tău, și să sărut cu evlavie acelea sfinte picioare și mâni ale pruncului Isus, prin cari într'o zi vor avea să treacă cuie groase, piroane groaznice — din iubire pentru mine!... v. b.

Lupta pentru suflete. - Daniil Comboni.

Sublima încredințare de a conlucra la opera de mântuire a sufletelor, încredințare dată din partea Mântuitorului aleșilor și trimișilor Săi, a stărnit în rândurile acestora o râvnă, neînțeleasă în lumea profană. Aceeaș râvnă din vremea Apostolilor până în zilele noastre, aceeaș revărsare de putere și de căldură, aceeaș legătură cu mlădița, care este Hristos. Cuvântul întrupat devine o jertfă fără de margini, un izvor nesecat de merite, dar în același timp e un model și un principiu călăuzitor pentru cei chemați în această conlucrare. Prin vecinicul decret

al Întrupării s'a înfățișat înaintea lumii gânditoare și ale acelor cari prin umile lucrări își câștigă pâinea de toate zilele, un model de nouă viață. Model ale cărui virtuți se pot imita, căci sunt virtuțile unui om; model, care constituie o cheazășie sigură, căci sunt actele unui Dumnezeu.

Râvna de a imita acest model e baza creștinătății; „definiția creștinismului e imitarea lui Hristos“ (Sf. Vasile cel Mare), căci Hristos a venit pe pământ, ca să fie modelul vieții desăvârșite, [Sf. Augustin]. și numai acela merită titlul de creștin, care

de introducere a risipit de-abinelea, eventuala spaimă a „primaniților“ pentru posomorala și tristețea în care sunt prezentate uneori zilele de reculegere. În exerciții câștigi — când le faci cu toată seriozitatea ce-o reclamă — prețioasa cunoaștere de sine — fundamentul fericirii de dincoace și de peste groapă. Din cunoaștere adevărată izvoarește umilința recunoscută de toți cunoscătorii spiritului uman, ca temelul întregii noastre vieți sufletești. Aceste retrageri sunt, deci, prilej de creștere lăuntrică. Aceasta cunoaștere e deosebit de favorizată de programul acestor zile în întregimea lui. Tăcerea a fost pământul cel ales în care au încolțit toate realizările mari din istoria omenirii. Convigerea existenței sufletului și nemurirea lui, are un mare rol în viața omului mai ales în viața preotului. Sufletul omenesc are porniri bune și porniri rele. Doar și în natură: sunt înălțimi și prăpastii; acelaș pământ poate nutri flori și buruieni. Cultivăm florile și plevim buruienile — asta trebuie să fie în-deletnicirea noastră capitală.

Rezultatul introspecțiilor noastre urmează să fie depus înaintea lui Dumnezeu, la picioarele Răstignitului. Cu sentimente de mulțumită filială pentru florile sădite și cu sentimente de confuzie pentru buruienile ce ne-au năpădit, ori le-am moștenit — operă umană! Vom cere ajutorul să smulgem acele buruieni. În aceste convorbiri intime cu cel Preaputernic stă rostul rugăciunilor din program. Deci silențiul impus e exterior, e numai izgonirea larmei, a gălăgiei. În interiorul tău trebuie să vorbești — cu Dumnezeu, Isus Hristos, Samarineanul cel milostiv. Mai întâi de toate e nevoie pentru cel ce vrea să profite din această retragere — să fie sincer cu sine însuși — să aibă tăria să și recunoască în fața sa și în fața lui Dumnezeu — metehnele sufletului său. E curajul moral cu care te întâlnești și atunci când e vorba de răspundabilitatea faptelor proprii.

Aplicarea de-a ne preocupa de alții, de aproapele nostru în partea lui slabă, e un defect care ar putea să ne zădărnicească rodul acestor deprinderi cu toată tăcerea și rugăciunile lor. „Să vă feriți cu grijă de ea și să cereți, iubiți frați, darul tămăduitor dela Doctorul cel ceresc“.

În Meditația a doua a dezvoltat adevărul existenței spiritului nostru și nemurirea lui. În lume pretutindeni dăm peste materie, și legile ei. Cosmosul întreg e numai materie. Aparențele vorbesc numai de materie și nicidecum de existența entităților spirituale. Dumnezeu chiar cea mai mare parte din săptămâna creației și primele zile le-a utilizat pentru crearea lumii materiale,

caci toate-s apte să sporească slava Lui: cerurile spun... și țaria vestește. Din întinderea aceasta a materiei și din faptul, că omul în trupul său se alătură de seria animalelor — legile-lui asemănându-se cu legile cari domnesc trupul celorlalte viețuitoare — se găsesc oameni cari neagă realitatea spiritului omenesc. Autoritatea cârților sfinte, cari spun răsplată, că Dumnezeu a suflat în om suflăt dătător de viață — n'o recunosc. Există și pentru ei mijloc de-ai convinge. O întreprindă cale te poate călăuzi la admiterea ființei spiritului. a) Metodul eliminării: mădulările mele, unul fiecare în parte arată, că nu în el rezidă eu-l: piciorul drept ca și mâna stângă, urechea stângă ca și ochiul drept și toate celelalte mădulari unul ca altul, îmi arată că sunt ale mele dar totuși nu sunt „eu“. Lumba cu care vorbesc recunoaște că-i a mea dar nu pretinde că ea ar constitui eu-l. b) Puterea de introspecțiune încă ne arată existența sufletului. Celelalte viețuitoare, în afară de om, nu se pot interioriza, nu se pot întoarce în spre ele însele, ca să și examineze natura lor proprie. E un privilegiu al omului această reflexie interioară, care pledează pentru realitatea spiritului — c) al treilea indiciu de existență a sufletului e facultatea creatoare a omului manifestată așa de evident în cultura și civilizatiunea ascendentă fără răgaz. Acest privilegiu special, posedarea sufletului — îi incumbă omului datorințe grave față de Ziditorul său.

În celelalte meditații a accentuat, în deosebi, legătura ce-o are convingerea adâncă, credința intimă, vie, în existența lui Dumnezeu și a revelației supranaturale cu moralitatea tuturor actelor vieții preoțești. Dacă preoții, cari fac cu o nepăsare criminală faptele, acestea, acelea, și celelalte, ar avea credință în aceste adevăruri, n'ar ajunge să te înspăimânte cu fărădelegile lor.

Băgați de seamă la o iluzie, care vă paște pe cei ce sunteți chemați, în seminar, la o viață interioară mai intensă. Viața supranaturală a grației presupune un fond sănătos de moralitate naturală. Dacă florile creștinismului n'au cucerit pământul întreg acolo, unde s'a făcut cunoscut, se explică prin lipsa terenului natural sănătos peste care a dat. Ordinea supranaturală, presupune pe cea naturală. Nu te poți gândi la fidelitate față de grație, când ai cutezanța să-ți înfrunți conștiința, să-i nesocotești glasul.

Feriți-vă și de-o altă amăgire. Dumnezeu cere că în fiecare clipă să întrebuințezi toate puterile spirituale. Omeneste privit adevărul acesta e paradoxal: când îți risipești cu generozitate și smerenie forțele în

slujbă Domnului atunci se întâmplă că acumulezi mai multe puteri și atunci, când nu-ți dai întreaga măsură puterilor tale, când te cruți, tocmai atunci le pierzi. Pildă ne sunt sfinții, cari — oameni și ei supuși la legi fiziologice, ne uimesc cu puterea lor de rezistență.

Meditațiile Reverendisimului Agârbiceanu au fost ascultate de tinerii levitii cu deosebită atenție și fructul binefăcător al acestora s'a observat asupra tuturor, cari au ieșit din exercițiile spirituale cu adevărat refăcuți, edificați și cu propunerile cele mai frumoase. Aceste exerciții au fost cu adevărat binefăcătoare odihnă, reînviore, refacere sufletească...

(th.)

Conferința d-lui Dr. Alexandru Borza.

În cadrele conferințelor dela reuniunea „Sf. Maria” a femeilor române unite din Cluj, a vorbit Joi în 3 Decembrie a. c. Dl. Dr. Alexandru Borza, prof. universitar, tratând despre „Doctrina evoluției”.

Dintre cele două probleme conexe și atât de interesante în domeniul credinței și al științei — originea vieții și originea speciilor — desvoltă pe cea de a doua. Doctrina evoluției, care stă la baza științelor biologice, o formulează oratorul, în următoarele: „Toate felurile de viețuitoare nu există dela început, ci au venit succesiv, luând naștere unele din altele”. În susținerea acestei teze oferă dovezi paleontologice — cercetând, adică, straturile pământului, vedem că acele cuprind rămășițele viețuitoarelor ce se pot fosiliza și acestea treptat tot mai superioare, -- fie ele plante ori animale. Numeroase argumente prezintă: geologia, anatomia, embriologia, și o dovadă din cele mai înverdate este fenomenul așa de comun al desvoltării fiecărui individ în parte, al desvoltării celulei până la corpuri superioare. Răspândirea geografică este la fel un fenomen ce se explică prin această desvoltare evolutivă; speciile din natură derivă dintr'o singură specie, pe cale evolutivă — toate dovezi în susținerea evoluției.

Însă, zice oratorul, pe cât e de certă această doctrină, pe atât e de greu a explica cauzele, modul, căile, pe cari s'a produs această evoluție.

Sunt neșumărate teorii, cari caută să răspundă la aceasta. Pe la 1809 vine Lamarck care explică evoluția prin selecțiunea naturală și lupta pentru existență. Aceeaș cauză caută să o explice și alții ca Weissmann, Hugo de Fruiș ș. a. însă nici una din teoriile amintite și nici toate împreună nu sunt suficiente să ne dea o icoană clară despre acest fenomen, așa că

rămâne câmp deschis științei pentru a rezolvi această chestiune.

Nu uită, însă, oratorul soluția chestiei ce o dă sfânta scriptură a Vechiului Testament, după care omul e creiat de Dumnezeu și caută să compună teoria evoluției cu această soluție. Zice, anume, că Scriptura nu e nici pentru, și nici contra evoluției, că numai atâta ne arată că omul e creiat de Dumnezeu, dar, că în ce formă, nu o precizează. Biserica, la rândul ei, n-a definit nici o dogmă în privința aceasta și lasă toată libertatea științei, cu care n'are nimic de împărțit.

Cât pravește doctrina evoluției, ea nu este decât o teorie, ce n'a fost probată până acum și după părerea noastră, nici nu va fi niciodată. Chiar și acelea documente aduse de orator, din paleontologie, geologie etc. n'au avut eficacitatea de a dovedi în mod științific, căci toate acelea n'au fost decât niște date fără de consecința logică și prin urmare, fără puterea de a demonstra teza din punct de vedere filosofic, care a fost neglijat absolut. Ori, examinându-o sub acest aspect, nu numai că e o simplă ipoteză, și nu o doctrină certă, precum o prezintă oratorul, ci este absolut falsă, pentru că neagă principiul causalității, susținând evoluția unei specii într'alta și mai ales susținând în ultima analiză originea vieții din lumea anorganică.

În urmă a compune doctrina evoluției cu scriptura și a afirma că Scriptura nu e împotriva ei, este cel puțin temerară, este ultimul pas spre raționalism. Sau faptul, că Biserica nu a definit încă nimic în privința aceasta, ne autorizează să admitem? *Oare toate adevărurile creștine sunt definite de Biserică?* Nu știm noi oare, că un foarte mare număr de adevăruri nu sunt definite în mod solemn, ci crezute și învățate prin magisterul ordinar, pe cari adevăruri, însă, trebuie să le credem, dacă mai voim să ne numim creștini.

De aceea conferința D-lui Borza o credem de nepotrivită, atât pentru personalitatea D-sale cât mai ales pentru că dela această doctrină — falsă și temerară în sine, nu mai este decât un singur pas până la evoluționismul absolut, până la raționalism și totala necredință: pas, ce cu atâta ușurătate se face de atâți fuduli și încrezuți în știința lor, dar mai ales de aceia cari voesc să-și calce conștiința fără de muștrări de conștiință, dacă s'ar putea așa ceva, și să trăiască o viață animalică numai după poftele și instinctele trupului. Iar doctrina evoluției (în toată amplexarea ei) nu face altceva, decât să le întindă acel aparent val, aceea falză liniște sufletească, sau convingere, ce

o caută, cu care să-și aline și amuțească remușcările de conștiință ce le-au lepădându-se de credință.

Conferința Părintelui G. Iagăr. Tot în cadrele conferințelor dela reuniunea „Sf. Maria” a femeilor române-unite din Cluj a vorbit, Joi, în 10 Dec. a. c. Clarisimul d. *Gavril Iagăr*, secretar episcopesc, despre „*Viața sfântului Anton de Padova și viața franciscană primitivă*”.

Printre alte multe lucruri însemnate ale veacului XIII se poate observa și o vădită reînviere a spiritului religios, mistic. Reformatorii încă n'au lipsit în acest timp și între aceștia putem enumera și pe așa zisii „Penitenții din Assisi” — ordinul Sfântului Francisc. Ordul a luat ființă în Assisi. În acest orașel din Italia se ținu în biserica din loc, o adunare, la care au luat parte 3—5000 de frați, cărora Sf. Francisc le ținu o predică simplă, dar cuprinzătoare. Terminându-se adunarea frații ordinului au plecat, fiecare la postul său; unul singur rămase resemnat de o parte — era sf. Anton de Padova.

Născut în Lisabona la 15 August 1195 sf. Anton era fiul Cavalerului Don *Martino*, ofițer în garda regală. Fu botezat cu numele de Ferdinand. După obiceiul timpului tatăl său voia să facă din Ferdinand un viteaz cavaler, dar acesta la vârsta de 15 ani intră în ordinul sf. Augustin. Din acest ord trecu în cel al Franciscanilor și ca Franciscan îl găsim prezent la adunarea din Assisi. După această adunare sf. Anton se retrage în sihastrie — fapt care de altfel se observă pe atunci la mai mulți frați Franciscani. În această stare sf. Anton și a îmbogățit sufletul cu virtuți, cărora se datorește succesul lui de mai târziu. Eșit de aici, primi însărcinarea de profesor al tinerilor Franciscani, din care timp ne-a rămas și o operă de mare valoare „*Expositio in Psalmis*”.

Partea cea mai strălucită a sf. lui Anton a fost combaterea reformatoților de moravuri din acel timp, în care calitate a cutriat aproape toate orașele din nordul Italiei și sudul Franței. — A murit în căminul Arcella, de unde, apoi, rămășițele sfinte îi fură transportate și înmormântate în Padova. După moarte, ca și în viață, sf. Anton a săvârșit mai multe minuni.

Conferința Părintelui Iagăr, bine întocmită, interesantă și cuprinzătoare de multe lucruri noi pentru publicul nostru Clujan, a avut darul de a ținea, tot timpul, încordată atențiunea selectului auditor, care a fost de față. Ascultat cu viu interes, conferințiarul la sfârșit a fost animat aplaudat.

Dorim tuturor cetitorilor

Sărbători vesele și An Nou fericit!

LA LIBRĂRIA DIECEZANĂ, Gherla

se află de vânzare

Minunile Lui Isus

Explicate în omilii, trad. de *Dr. George Fireza*. — Prețul 120.

Istoria unui Suflet

editura sf. Unire. — Prețul 100 Lei

Momente din Viața Bisericii unite în ultimi zece ani

de *I. Georgescu*. — Prețul 100 Lei.

Stropi de Rouă

de *Dr. Alexandru Nicolescu*, Episcopul Lugojului. — Prețul 100 Lei.

Cărți de rugăciuni:

Mângâierea creștinului de Genț.

Prețul 80 Lei.

Avem la depozit:

Părți compunătoare de Iconostas
(Ușa împărătească).

Tabernaculum (cu baldachin) dela 2000.
După modelul bisericii Curtea de Argeș.

Amvon dela 5000.—

Terapod

Sfeșnic (cu 1—2, 4, 6, 8, 10 brațe).

Candelabre

Cruce pentru sărutat.

Toate executate în stil românesc roman și bizantin.

La firma:

S. Keresztesi

Tășnad (jud. Sălaj).

Planitorul și constructorul iconostasului plutitor, a Catedralei episcopale din Baia-Mare.

BIBLIOTECA DIN GHERLA.

SERIA I. PENTRU INTELECTUALI.

- Nr. 1. *Apărarea Creștinismului prin Unirea Bisericilor*, studiu dogmatic, canonic, istoric, social, de actualitate, cu un Supliment, 378 pagini, — format 8-o, prețul 140 Lei.
- Nr. 2. *Dumnezeu, Creatorul umii*, conferință filosofico-teologică, 62 pagini, prețul 15 Lei.
- Nr. 3. *Omul în lumina credinței creștinești*, conferință filosofico-teologică prețul 15 Lei.

SERIA II. PENTRU POPOR.

- Nr. 1. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea I. ce este Biserica adevărată. Unitatea și vechimea ei. Cum s'au despre de Biserică Grecii și Protestanții. Ediția II. 108 pag., prețul 12 Lei.
- Nr. 2. *Datorințele creștinești ale bărbaților*. 62 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 3. *Invățătură creștinească pentru femei*. Ed. II. 48 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 4. *Invățături pentru tinerii feciori*. 36 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 5. *Invățături creștinești pentru fetele fecioare*. 40 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 6. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea II. Biserica adevărată trebuie să fie: Una, Sfântă, Catolică și Apostolică. — Prețul 20 Lei.
- Nr. 7. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea III. Capul Bisericii — Papa dela Roma. Papa urmașul legiuit al Sfântului Petru. Prețul 10 Lei.
- Nr. 8. *Roma și mănăstirile românești unite dela Nicula, Bicsad, Moisei și Strambu*. Rugăciuni și învățături creștinești pentru folosul sufletese al credincioșilor cari merg la Mănăstire. Ediția Tipografie, A. Todoran. Prețul 10 Lei.
- Nr. 9. *Acatistul Maicii Domnului*, ce să cântă în Sâmbăta a V-a din marele Post. Editura Librăriei Diecezene. — Prețul 10 Lei.
- Nr. 10. *Maica Domnului dela Sfânta Mănăstire din Nicula*. Evlavia cătră Născătoarea de Dumnezeu. Istoria Icoanei plângătoare și făcătoare de minuni dela Nicula. Prețul 20 Lei.
- Nr. 11. *Minunile Maicii Domnului*. — Prețul 10 Lei.

SERIA III. PENTRU PREOȚII-PĂSTORI SUFLETEȘTI.

- Nr. 1. *Manual de Cateheze practice*, pentru învățământul Religiei în clasele I și II din școala primară. Vol. I. Lecții metodice (18 lecție pentru trimestrul I al anului școlar, 176 pagini în 8-o, prețul 50 Lei.
- Nr. 2. *Manual de Cateheze practice etc.* Vol. II. pentru trimestrul II (27 lecții practice) 184 pagini, prețul 60 Lei.
- Nr. 3. *Manual de Cateheze practice etc.* Vol. III pentru trimestrul III (15 lecții practice) 120 pagini, prețul 40 Lei.

La comande separate — să se adaugă și porto postal, la brosurile mici — câte 2 Lei de exemplar, iar la cele mai mari câte 10 Lei.

57	Catedrala	235889	25	7858	16065	244096	25	5715	15978			244093	75	21693		
58	Seminar de rezervă	158556		158093	7952			27928						27928		
59	„ al Epp. Vasile	26999		121	1050			15454	9200					24654		
60	Dispoziție	63576		100576	52454			14876		450				14426		
61	Disponibil filantropic	19155		13044	8765			4166						4166		
62	Perpetuo de sf. liturgie	4077		90	179			2812						2812		
63	Fabian Nicolau și Marta	2804		210	218			48276	20					48276		
64	Rezerva capitulară	58329		14170	4117			636267	4409		23464			664140		
65	Reuniunea diecez. de asigurare	547156		45964	135075			1188						1188		
66	Sus-ujfalău biserică	1110			78			342141						342141		
67	Fărcaș Gavril	324069		2160	20232			10194						10194		
68	Bogdan Alexă	10393		810	611			808						808		
69	Mody Aurel s. liturghie	755			53			20530						20530		
70	Torsin Danil biserică	19350		50	1230			20530						20530		
71	„ s. liturghie	19350		50	1230			5973						5973		
72	Sima familia biserică	5600			373			8342	15333	90				23675		
73	Rețineri de 1/2%	314047		315000	9295			13426						13426		
74	Maria Petricea n. Hossu s. liturg.	12615			811			12538						12538		
75	Ciulean Matei s. liturghie	11779			759			47043	749					47792		
76	Ivașco casa	29108			17935			1127						1127		
77	Bileag biserică	1053			74			788						788		
78	Biblioteca populară	643			145			2820						2820		
79	Cociu școală	2633			187			38495						38495		
80	Negruț casa chirie	41600		5414	2309			9485						9485		
81	Cesar biserică	8905			580			11127						11127		
82	Larga biserică	10451			676			4233						4233		
83	Negrilești școală	3952			281			7678						7678		
84	Seminar bibliotecă	7205			473			541						541		
85	Sâniacob	506			35			4625						4625		
86	Welle Ioan s. liturghie	4319			306			9645						9645		
87	Reun. inv. gr. cat. din jurul Gherlei	9057			588			2237						2237		
88	Sânmarghita școală	3832		1832	237			8355						8355		
89	Băgaciu biserică	7842			513			1409						1409		
90	Valea groșilor	1316			93			4678						4678		
91	Pușcaș Gavril	4368			310			2940						2940		
92	Hășdate biserică	2746			194			1640						1640		
93	Ioan Pop america p. cărți relig.	1532			108			2316						2316		
94	Dr. Iuliu Mureșan s. liturg.	2163			153			570						570		
95	Reun. inv. din jurul Gherlei	537			33											
	Suma:	15752188	91	13160224	7888832	15	10480797	06	546499	71	450	50	222406	20	11249252	47

Administrația capitulară de Cluj-Gherla la 31 Decembrie 1931.

Dr. Victor Bojor
canonic-controlor

Dioniziu Vaida
canonic-director.